

**Klasik Bir Lugaz Metninin
Modern Öğretim Yöntemleri
Bağlamında İncelenmesi:
Fütyâ Fakîhi'l-'Arab Örneği**

Dr. Emrullah Tanır

Dr. Emrullah Tanır

1988 yılında Van'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladı. Bu süreçte Üsküdar Çengelköy Buhara Kur'an Kursunda dinî eğitim aldı. İmam Hatip Lisesi öğrenimiyle birlikte klasik medrese tahsiline devam ederek Arap dili başta olmak üzere fıkıh, hadis, tefsir, mantık ve vaz' ilimleri gibi çeşitli sahalarda eğitim gördü. 2006 yılında klasik medrese icâzetini aldı.

Lisans eğitimi süresince çeşitli eğitim kurumlarında klasik medrese usulüne göre Arapça ve İslâmî ilimlere dair dersler verdi. 2020 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Arap Dili ve Belagatı Anabilim Dalında yüksek lisansını tamamladı. Aynı yıl Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Arap Dili ve Belagatı Bilim Dalında doktora eğitimine başladı.

2020 yılından itibaren Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Arap Dili ve Belagatı Anabilim Dalında öğretim görevlisi olarak görev yaptı. 2024 yılında doktora eğitimini tamamladı. Hâlen Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Arap Dili ve Belagatı Anabilim Dalında doktor öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

Orcid: 0000-0003-4699-1842

e-mail: emrullahttanir@hotmail.com

**Klasik Bir Lugaz Metninin
Modern Öğretim Yöntemleri
Bağlamında İncelenmesi:
Fütyâ Fakîhi'l-'Arab Örneği**

Dr. Emrullah Tanır

Emin Yayınları: 714

Klasik Bir Lugaz Metninin Modern Öğretim Yöntemleri
Bağlamında İncelenmesi: Fütvâ Fakîhi'-l-'Arab Örneği

Dr. Emrullah Tanır

Editör

Doç. Dr. Halil İbrahim Kocabıyık

Bursa, Eylül 2026

Kapak

Yunus Emre Özdamar

E M İ N Y A Y I N L A R I

Fethiye Mah. Kırılancı Sok. No: 2 Nilüfer/BURSA

Tel: (0224) 2422898, Fax: (0224) 2412569

www.eminyayinlari.com.tr

© Bütün yayın hakları anlaşmalı olarak Emin Yayınları'na aittir. Kitap, yayıncının ve yazarın izni olmaksızın hiçbir surette (baskı, fotokopi, elektronik, manyetik, mekanik ve sesli ortamlarda ya da başka bir şekilde) kısmen veya tamamen çoğaltılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Klasik Bir Lugaz Metninin Modern Öğretim Yöntemleri
Bağlamında İncelenmesi: Fütvâ Fakîhi'-l-'Arab Örneği

Dr. Emrullah Tanır

1. Arap Dili 2. Lugaz 3. Dil Eğitimi

ISBN: 978-625-8773-14-9

Sertifika No: 41427

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	5
KISALTMALAR VE AÇILIMLARI.....	9
ÖN SÖZ.....	11
GİRİŞ.....	13

BÖLÜM I

İBN FÂRİS, LUGATÇI KİMLİĞİ VE FÜTYÂ FAKÎHÎ'L- 'ARAB	19
1. İbn Fâris'in Hayatı ve İlmî Kişiliği	21
1.1. Hayatı.....	21
1.2. İlmî Kişiliği	22
1.2.1. Hocaları.....	24
1.2.2. Talebeleri.....	26
1.2.3. Eserleri.....	27
2. İbn Fâris'in Lugatçı Kimliği ve Dil Anlayışı.....	28
3. Fütÿâ Fakîhi'l-'Arab	32
3.1. Eserin Adı, Nisbeti ve Neşri	32
3.2. Eserin Yazılış Amacı.....	33
3.3. Eserin Muhtevası ve Genel Özellikleri	33
3.4. Eserin Kaynakları ve Rivayeti	35

BÖLÜM II

İŞTİRÂK İLE LUGAZ KAVRAMLARI VE FÜTYÂ FAKÎHÎ'L-'ARAB'DAKİ YANSIMALARI	37
1. İştirâk Kavramı.....	39
1.1. Tanımı	39

1.2. Müşterek Lafzın Varlığı Meselesi	41
1.3. İştirâkın Ortaya Çıkış Nedenleri	45
1.4. Tek Lafızla Birden Fazla Anlamın Kastedilmesi Meselesi	47
1.5. Türleri	49
1.6. İştirâk Kavramının Tarihî Arka Planı	52
2. Lugaz Kavramı	54
2.1. Lugazın Sözlük ve Terim Anlamı	54
2.2. Lugazın Tarihî Gelişimi	57
2.3. Lugaz Literatürü	58
2.4. Lugaz ve İlgili Türler	61
2.5. Konularına Göre Lugazlar	63
2.5.1. Nahiv	64
2.5.2. Fıkıh	66
2.5.3. Kıraat	68
2.5.4. Lügat	69
2.6. Bir Öğretim Biçimi Olarak Lugaz	71
3. Fütüâ Fakîhi'l-'Arab'da Lugaz ve İştirâkın Tezahürü ..	74

BÖLÜM III

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ AÇISINDAN

FÜTYÂ FAKÎHİ'L-'ARAB	79
1. Öğretim Kavramı	81
1.1. Kelime Öğretimi ve Fütüâ Fakîhi'l-'Arab	82
2. Öğretim İlkeleri Açısından Fütüâ Fakîhi'l-'Arab	84
2.1. Hayat Yakınlığı İlkesi	84
2.2. Açıklık İlkesi	89
2.3. Bilinenden Bilinmeyene ilkesi	93
3. Öğretim Yöntemleri Açısından Fütüâ Fakîhi'l-'Arab ..	98
3.1. Sorgulamaya Dayalı Yöntemler	99
3.1.1. Soru-Cevap / Sokrat Tekniği	99

3.1.2. Problem Çözme Yöntemi	102
3.1.3. Buluş (Keşfetme) Yöntemi.....	106
3.2. Etkileşimli Yöntemler	110
3.2.1. Rol OynamaYöntemi	110
3.2.2. Beyin Fırtınası Tekniği.....	114
3.2.3. Örnek Olay Yöntemi	118
3.3. Dil Öğretimine Özgü Yöntemler	121
3.3.1. Lugaz / Bilmece Yöntemi.....	121
3.3.2. Bağlam Temelli Öğretim Yöntemi.....	125
3.4. Sunuş Temelli Öğretim Yöntemleri	129
3.4.1. Anlatım Yöntemi	129
3.4.2. Dönüt / Düzeltme Tekniği.....	133
SONUÇ VE ÖNERİLER	137
KAYNAKÇA	141

KAYNAKÇA

- ‘Abbad, Sahib b. *el-Muhit fi’l-Luğa*. thk. eş-Şeyh Muhammed Hasan Âl Yasin. Beyrut: Alamu’l-Kutub, 1994.
- Abdüssened, ‘Âze Abdülazîz Muhammed. “Min İshâmâti İbn Fâris fi’l-‘Arabiyye”. *el-Mecelletü’l-‘İlmiyye* 4/30 (Aralık 2011), 2676-2727.
- Ahmed Muhtâr Abdulhamid Ömer. *Mü’cemü’l-luğa’l-‘Arabiyye’l-mu’âsıra*. Kahire: ‘Âlemü’l-kütüb, 2008.
- Akay, Sedat. “Arap Edebiyatında Lugaz Sanatı Ve Literatüründen İlginç Örnekler”. *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [Journal Of Old Turkish Literature Researches]* 5/3 (28 Aralık 2022), 1536-1553. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/estad/issue/74290/1212123>
- Akçakoca, Yusuf. “el-Elğâzu fi’l-luğati’l-‘Arabiyye -en-Nahviyye ve’l-fıkhiyye-”. *Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11/21 (15 Ocak 2024), 88-106. <https://doi.org/10.17050/kafkasilahiyat.1348188>
- Almsaiden, Ahed. “The Degree of How Arabic Language Teachers Consider the Skills of Literature Circles in Teaching Arabic Literature to Secondary Students”. *Pegem Journal of Education and Instruction* 14/1 (2024), 178-185. <https://doi.org/10.47750/pegegog.14.01.20>
- Kassab, Ahmed Hazim Yahya. “el-İnfirâdâtü’l-lugaviyye li-bni Fâris fî kitabihi Fütâyâ fakîhi’l- ‘Arab”. *Mizanü’l-Hak: İslami İlimler Dergisi* 14 (30 Haziran 2022), 275-294. <https://doi.org/10.47502/mizan.888141>
- ‘Amârî, Cihân Ahmed. *Eseru istihdâmi tarîkati la’bi’l-edvâr fî tedrîsi’l-kırâe ‘Alâ tenmiyeti’t-tefkîr’t-teemmülî ledâ*

talabeti's-saffi's-sâlisi'l-esâsî. Gazze: el-Câmi'atü'l-İslâmiyye, Külliyyetü't-terbiye, Yüksek Lisans Tezi, 2009.

'Anber, Cevhere bint Cevher. "el-Elğâz el-Edebiyye ve 'Anâsırühâ el-Binâiyye". *Mecelletu Buhûsi Kulliyeti'l-Âdâb* 27/107 (Ekim 2016).

Apaydın, H. Yunus. "Hacir". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/513-517. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.

'Askerî, Ebu Hilâl el-Hasan b. Abdillâh el-. *el-Fürûku'l-lüğavîyye*. thk. Muhammed İbrahim Selîm. Kâhire: Dârü'l-'ilm ve's-sekâfe, ts.

'Avad vd., Fâyize es-Seyyid. *Medâhilü Ta'îmi'l-Luğati'l-'Arabiyye: Ru'yetün Thlîliyye*. thk. Zekiyye bint Ali ez-Zirâkî. Riyad: Merkezü'l-Melik Abdillâh b. Abdilazîz ed-Düvelî li-Hidmeti'l-Luğati'l-'Arabiyye, 2019.

Aydın, Bünyamin. "İbn Hişâm en-Nahvî Öncesi Lugaz Literatürü Üzerine Bir İnceleme". *Harran İlahiyat Dergisi* 53 (15 Haziran 2025), 338-368.
<https://doi.org/10.30623/hij.1639411>

Bağdâdî, Ebû 'Ubeyd el-Kâsım b Sellâm el-Herevî. *Ğarîbü'l-Hadîs*. thk. Muhammed Abdülmu'îd Han. Haydarâbâd ed-Deken: Matba'atü Dâ'ireti'l-Me'ârifî'l-'Usmâniyye, 1. Basım, 1964.

Bâkılânî, Kādî Ebû Bekr Muhammed b. et-Tayyib. *et-Takrîb ve'l-İrşâd (es-Sağîr)*. thk. Abdülhamîd b Ali Ebû Zeyne'd. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2. Basım, 1998.

Bedî' Yakup, İmîl. *el-Mü'cemü'l-mufasssal fî şevâhidi'l-'Arabiyye*. Lübnan: Dârü'l-kütübi'l-'ilmiyye, 1996.

- Berrî, İbn - Zafer, İbn. *el-Havâşî 'alâ Dürreti'l-Ğavvâş*. thk. Abdülhafız Ferğalî Ali Karnî. Beyrut: Dârü'l-Cîl, 1. Basım, 1996.
- Beyhakî, Ebu Bekir Ahmed b. el-Hüseyn. *Şu'abu'l-imân*. thk. Abdülalî Abdülhamid Hâmid. 14 Cilt. Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1. Basım, 2003.
- Bukir, Abdulbasit Khthir. *Müfessirlerin İhtilâfında Müşterek Lâfızların Etkisi*. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2023.
- Cermî, İbrahim Muhammed. *Mu'cemu 'Ulûmi'l-Kur'ân*. Dımaşk: Dârü'l-Kalem, 1. Basım, 2001.
- Cevherî, İsmail b. Hammâd. *es-Sihâh Tâcü'l-lugati ve sıhâhı'l-arabiyye*. Kahire: Dâru'l-ilm li'l-melâyîn, 1990.
- Çiçek, Seher - Dilekçi, Atilla. “Kelime öğretimi yöntem ve teknikleri”. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 26 (21 Şubat 2022), 284-299. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1073911>
- Demir, Ethem. “Klasik Nahiv Öğretiminde Didaktik Bir Öge Olarak 'Elğâz'”. *Dergiabant* 7/14 (30 Kasım 2019), 533-548. <https://doi.org/10.33931/abuifd.573270>
- Demirayak, Kenan. *Arap-İslam Edebiyatı Literatür Bilgisi*. İstanbul: Cantaş Yayınları, 2016.
- Demirel, Özcan. *Öğretim İlke ve Yöntemleri: Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Akademi, 23. Basım, 2017. <https://doi.org/10.14527/9789756802069>
- Duran, Erol - Bitir, Tufan. “Bağlam Temelli Kelime Öğretiminin Kelime Kazanımına Katkısı”. *Uluslararası Eğitim*

Bilimleri Dergisi 11 (01 Nisan 2017), 70-94. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inesj/issue/40052/476383>

Durmuş, İsmail. "Lugaz". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 27/221-222. Ankara: TDV Yayınları, 2003.

Durmuş, İsmail. "Müşterek". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/171-172. İstanbul: TDV Yayınları, 2006.

Ebû Bekr İbnü'l-Enbâr, Muhammed b. el-Kâsim b. Beşşâr. *Şerhu'l-kasâidi's-seb'î't-tivâli'l-câhiliyyât*. thk. Abdusse-lam Muhammed Hârûn. Dâru'l-Ma'rife, 5. Basım, ts.

Ebû Bişr 'Amr b. Osmân b. Kanber el-Hârisî, Sîbeveyhi. *el-Kitâb*. thk. Abdusselâm Muhammed Harun. Kâhire: Mektebetü'l-hâncî, 1988.

Ebû 'Amr eş-Şeybânî, İshâk b. Merrâr. *el-Cîm*. thk. İbrâhîm el-Ebyârî. 3 Cilt. Kahire: el-Hey'etu'l-Âmme, 1394/1974.

Enbârî, Ebû'l-Berekât Kemâlüddîn Abdurrahman b Muham-med. *Nüzhету'l-Elıbbâ' fî Tabakâti'l-Udebâ'*. thk. İbrâhîm es-Sâmerrâî. Zerkâ: Mektebetü'l-Menâr, 3. Basım, 1985.

Erden, Muhammet Kasım. "Arap Dilinde İştirâk Kavramı ve Tarihsel Gelişimi". *İlahiyat Akademi* 17 (23 Haziran 2023), 83-116. <https://doi.org/10.52886/ilak.1279248>

Erkal, Mehmet. "Cizye". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 8/42-45. İstanbul: TDV Yayınları, 1993.

Erkan, Senem Seda Şahenk. "Bilmecelerle Yabancı Dil Eğitimi". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 4/2 (2015), 200-209.

- Ezherî, Ebû Mansûr Muhammed b. Ahmed b. el-Herevî. *Tehzîbü'l-luğa*. thk. Muhammed 'Ivaz Mur'ib. 8 Cilt. Beyrut: Dâru İhyâi't-türâsi'l-'Arabî, 1. Basım, 2001.
- Ezheri, Muhammed b. Ahmed b. Ezher. *Tehzibu'l-Luğa*. thk. Abdusselam Muhammed Harun - Muhammed Ali en-Neccar. Kahire: el-Muessesetu'l-Mısriyyetu'l-Amme li't-Telif ve'l-Enba ve'n-Neşr – ed-Daru'l-Mısriyye li't-Telif ve't-Terceme, 1964.
- Fleisch, H. vd. "İbn Fâris". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 34 (30 Haziran 2010), 209-219. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/atauniilah/article/36691>
- Gökalp, Murat. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 4. Baskı., 2019. <https://doi.org/10.14527/9786053184713>
- Güneş vd., Firdevs. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 4. Basım, 2019. <https://doi.org/10.14527/9786053649861>
- Güzel, Mehmet Kürşat. *Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kelime Öğretimi Stratejileri*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Halil, Ebû Abdırrahmân el-Halîl b. Ahmed b. 'Amr b. Temîm el-Ferâhîdî. *Kitâbü'l-'Ayn*. thk. Mehdî el-Mehzûmî-İbrahim es-Sâmerrâî. Dâr ve Mektebetü'l-Hilâl, ts.
- Hamevî, Şihâbüddîn Ebû Abdillâh Yâkût b. Abdillâh er-Rûmî. *Mu'cemü'l-Udebâ': İrşâdü'l-Erîb ilâ Ma'rifeti'l-Edîb*. thk. İhsan Abbas. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 1. Basım, 1993.

Hamîd, Efrâh Mehyûb. "Esbâbü Neş'eti'l-Elğâzi'l-Luğaviyye 'inde'l-'Arab". *Mecelletü Câmi'ati San'â' li'l-'Ulûmi'l-İnsâniyye* 4/5 (2025), 138-163.

Harbûş, Abdurrahman. *İbn Fâris ve Eseruhu fi'd-Dirâsâti'l-Luğaviyye*. Câmi'atü Tilimsân, Yüksek Lisans Tezi, 1991.

Haykır, Hülya Ağin - Ağrelim, Hatice Turhan. "Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Etkinliklerinin Dil Bilgisi Öğretim Yöntemleri Bakımından İncelenmesi". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 23/2 (31 Ağustos 2022), 1691-1734. <https://doi.org/10.29299/kefad.1028371>

İbn Abdürabbih el-Endelûsî, Ebû Ömer Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Abdirabbih b. Habîb el-Kurtubî. *el-'İkdü'l-Ferîd*. 8 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1404/1983.

İbn Dureyd, Ebû Bekr Muhammed b. el-Hasen b. Dureyd el-Ezdî. *Cemheretu'l-Luğa*. thk. Remzî Munîr Ba'lebekkî. 3 Cilt. Beyrut: Dâru'l-İlm li'l-Melâyîn, 1408/1987.

İbn Fâris, Ebû'l-Hasen Ahmed b. Faris. *Mu'cemu mekâyisu'l-luga*. thk. Abdusselam Muhammed Harun. 6 Cilt. y.y.: Dâru'l-Fikr, 1979.

İbn Fâris, Ebû'l-Huseyn Ahmed b. Zekerıyyâ b. Muhammed el-Kazvînî. *Fütyâ fakîhi'l-'Arab*. thk. Hüseyin Ali Mahfûz. Dımaşk: Matbû'âti'l-mecâmi'i'l-ilmî, 1958.

İbn Hallikân, Ebû'l-Abbâs Şemsüddîn Ahmed b. Muhammed b. İbrahim b. Ebî Bekr İbn Hallikân el-Bermekî. *Vefeyâtü'l-A'yân ve Enbâ'ü Ebnâ'i'z-Zamân*. thk. İhsan Abbas. Beyrut: Dâr Sâdır, 1990.

- İbn Kuteybe, Ebû Muhammed Abdullâh b. Muslim b. Kuteybe ed-Dîneverî. *Ğarîbu'l-Hadîs*. thk. Abdullâh el-Cebbûrî. 3 Cilt. Bağdat: Maṭba'atu'l-Ânî, 1397/1977.
- İbn Kuteybe ed-Dînevî, Ebû Muhammed Abdullah b. Muslim. *el-Cerâsîm*. thk. Muhammed Câsim el-Humeydî. Şam: Vizâretü's-sekâfe, ts.
- İbn Manzûr, Ebü'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrrem b. Alî b. Ahmed el-Ensârî er-Rüveyfî. *Lisânü'l-'Arab*. Beyrut: Dâru Sadir, 1414.
- İbn Sîde, Ebû el-Hasan Ali b. İsmail b. Sîde el-Mursî. *el-Muhassas*. thk. Halîl İbrâhim Ceffâl. 5 Cilt. Beyrut: Dâru İhyâ't-Turâssî'l-'Arabî, 1417/1996.
- İbn Sîde, Ebu'l-Hasen Alî b. İsmâ'îl ed-Darîr el-Mursî. *el-Muhkem ve'l-Muhîtu'l-A'zam*. thk. Abdulhamid Hindâvî. 11 Cilt. Beyrut: Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 2000.
- İbnü'l-Enbârî, Ebû Bekr Muhammed b. el-Kâsım. *ez-Zâhir fî me'ânî kelimâti'n-nâs*. thk. Hâtim Sâlih ed-Dâmin. 2 Cilt. Beyrut: Mu'essesetu'r-Risâle, 1. Basım, 1412/1992.
- İbnü'l-Kutiyye, Ebû Bekr Muhammed b. Ömer b. Abdilazîz b. İbrâhîm el-Endelüsî el-İşbîlî. *Kitâbü'l-Ef'âl*. ed. Ali Fûde. Kahire: Mektebetü'l-Hancî, 2. Baskı., 1993.
- İbnü'l-Ma'rûf, İkbâl. *Fa'aliyyetü tarîkatî'l-'ilmi bi'l-iktisâf fî mâddeti'l-implâ fî mehâreti'l-kitâbe li tullâbi's-saffi's-sâbi' bimedraseti'l-mütevessita dâri'l-fikri'l-İslâmî Fûtûrûcû*. Futoroco, Endonezya: el-Câmi'atü'l-İslamiyye el-Hükûmiyye, Lisans Tezi, 2025.

- İbnü's-Salâh, 'Usman b. Abdîrrahman. *Tabakâtü'l-fukahâ'i'sh-Şâfi'iyye*. Beyrut: Dâru'l-Beşâiri'l-İslâmiyye, 1992.
- İbnü's-Sikkît, Ebû Yûsuf Ya'kûb b. İshâk. *Islâhu'l-Mantık*. thk. Muhammed Mur'ib. Beyrut: Dâru İhyâ'i't-Türâsi'l-'Arabî, 1. Baskı., 2002.
- İbnü's-Sikkît, Ebû Yûsuf Ya'kûb b. İshâk. *Kitâbü'l-Elfâz*. thk. Fahrüddîn Kabâve. Beyrut: Mektebet Lubnân Nâşirûn, 1. Baskı., 1998.
- Kahayev, Amir. *İbn Fâris'in Mu'cemu Mekâyîsi'l-Luğa Adlı Eserinde Örnekleriyle Sözlük Bilimi Yöntemi*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2017.
- Karaata, Cemal. "A pedagogical comparison of first language acquisition and second language learning". *Civilacademy Sosyal Bilimler Dergisi* 6/3 (2008), 1-16.
- Karâfî, Şihâbeddîn Ahmed b İdrîs el-. *Nafâ'isü'l-uşûl fî Şerhi'l-Maḥşûl*. ed. Ali Muhammed Muavvid. thk. Âdil Ahmed Abdülmevcûd. Mekke: Mektebetu Nizâr Mustafa el-Bâz, 1. Basım, 1995.
- Karatay, Halit. "Kelime Öğretimi". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 27/1 (01 Mart 2007), 141-153. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6751/90771>
- Karayazı, Nurgül - Karakuş, Neslihan. "Kelime Öğretimi Açısından Bilmecelerin Yeri: Küçükler Gazetesi Örneği". *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi* 11/24 (12 Aralık 2018), 108-123. <https://doi.org/10.12981/mahder.456007>

- Kassâb, Ahmed Hazim. "İbn Fâris'in Fütÿâ Fâkihi'l-'Arab Adlı Kitabında Çokanlamlılık". *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 1/1 (2020), 61-77.
- Kassem, Mohammad Sheikh. *İbn Fâris ve Râğıb el-İşfahânî'ye Göre Etimoloji ve Etimolojinin Tefsire Etkisi*. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2024.
- Kâtib, Ebû'l-Hüseyn İshak b. İbrahim b. Süleyman b Vehb. *el-Burhân fî Vücûhi'l-Beyân*. thk. Hıfınî Muhammed Şeref. Kahire: Mektebetü's-Şebâb / Matba'atü'r-Risâle, 1969.
- Keş, Salih Zeki. *Ebu'l-Huseyn İbn Fâris ve es-Sâhibî Kitabı*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Kıftî, Cemâlüddîn Ebû'l-Hasen Alî b. Yûsuf. *İnbâhü'r-ruvât 'alâ enbâhi'n-nühât*. thk. Muhammed Ebû'l-Fazl İbrahim. Kâhire-Beyrut: Dâru'l-Fikri'l-'Arabî-Müessesetü'l-kütübi's-sekâfe, 1406.
- Koç vd., Gürcü Erdamar. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 13. Basım, 2021. <https://doi.org/10.14527/9786053188070>
- Köksal, Onur - Atalay, Bünyamin. *Öğretim ilke ve yöntemleri: Çağdaş uygulamalarla yöntem ve teknikler*. Ankara: Eğitim Yayınevi, 3. Basım, 2019.
- Köksal vd., Onur. *Öğretim İlke ve Yöntemleri: Çağdaş Uygulamalarla Yöntem ve Teknikler*. Konya: Eğitim Yayınevi, Genişletilmiş, Gözden geçirilmiş 3. baskı., 2017.

Kumral vd., Orhan. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 4. Basım, 2019.
<https://doi.org/10.14527/9786053649861>

Kurâ'u'n-neml, Ebû'l-hasen Ali b. el-Hasen el-Hünâî. *el-Mü-necced fi'l-luga*. thk. Ahmed Muhtâr Ömer-Dâhî Abdülbaki. 'Âlemü'l-kütüb, 2. Basım, 1988.

Kutrub, Ebû Ali Muhammed b. el-Müstenîr. *el-Ezmine ve Tel-biyetü'l-Câhiliyye*. thk. Hâtim Sâlih ed-Dâmin. b.y.: y.y., 1405/1985.

Kürau'n-Neml, Ali b. el-Hasen. *el-Müntehab*. Mekke: Câmia'tu ümmi'l-kurâ, 1409.

Mahfûz, Hüseyin Ali. "Kitâbü Fütüâ Fakîhi'l-'Arab". *Mecelletü'l-Mecma 'i'l- 'İlmiyyi'l- 'Arabî* 33/3 (1958), 633-656.

Makûşî, Ömer Ali. "et-Terâduf ve'l-İştirâkü'l-Lafzî ve't-Tedâd: Dirâse fî Ârâ'i'l-Lugaviyyîn ve Esbâbi'n-Nüşû". *Havliyetu Kulliyeti'd-Dirasâti'l-İslâmiyye ve'l-'Arabiyye li'l-Benât bi'l-İskenderiyye* 3/33 (ts.).

Matar, Sâmî Bisîyûnî Abdülazîz. "el-Elgâzü'n-Nahviyye: Ta'bî'atühâ ve Kîmetühâ fi't-Türâsi'n-Nahvî". *Havliyyetü Külliyyeti'l-Luğati'l-'Arabiyye bi'l-Menûfiyye* 32 (2017), 749-842.
<https://doi.org/10.21608/BFAM.2017.6527>

Mekrem, Abdül-'Âl Sâlim. *el-Müşterekü'l-lafzî fi'l-hevli'l-Kur'ânî*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2. Basım, 1996.

Mertoğlu, M. Suat. "Vücûh ve Nezâir". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 43/141-143. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.

Morsi, Esraa Hassan Ahmed. *İbn Fâris'in "es-Sâhib fî Fıkhî'l-Luğâ" Adlı Eserinin İncelemesi Işığında Fıkhî'l-Luğânın*

- Bir Dilbilimin Dalı Olarak Tanıtımı ve Tarihsel Gelişimi*. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Nâcî, Hilâl. *Ahmed b. Fâris: Hayâtuhu, Şi'ruhu ve Âsâruhu*. Bağdat: Matba'atü'l-Me'ârif, 1970.
- Neşvân el-Himyerî, Neşvân b. Sa'îd el-Yemenî. *Şemsu'l-'Ulûm ve Devâu Kelâmi'l-'Arab min el-Kulûm*. thk. Hüseyn b. 'Abdullâh el-'Umerî v.dğr. 11 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1420/1999.
- Okur, Hüseyin. "Fıkıhta Bir Anlatım Yöntemi Olarak Lugaz". *Journal of International Social Research* 9 (28 Şubat 2016), 1904-1904. <https://doi.org/10.17719/jisr.20164216298>
- Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 4. Basım, 2019. <https://doi.org/10.14527/9786053649861>
- Öztürk, Meral. "Vocabulary Teaching". *Dil Dergisi* 133 (01 Eylül 2006), 20-28. https://doi.org/10.1501/Dil-der_00000000060
- Râfi'î, Mustafâ Sâdık er-. *Târîhu Âdâbi'l-'Arab*. Dârü'l-Kitâbi'l-'Arabî, ts.
- Râzî, Ebû Abdillâh Fahrüddîn Muhammed b. Ömer b. Hasan b. Hüseyin. *el-Mahsûl fî 'İlmi'l-'Usûl*. thk. Taha Cabir Feyyad el-Alvânî. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 3. Basım, 1997.
- Râzî, Zeynüddîn Ebû 'Abdillâh Muhammed b. Ebî Bekr. *Muhtârû's-sihâh*. thk. Yusuf eş-Şeyh Muhammed. Beyrut-Sayda: el-Mektebetü'l-'Asriyye-ed-Dâru'n-Nemûzeciyye, 5. Basım, 1420.

Sâhib b. ‘Abbâd, İsmail. *el-Muhîf fî'l-luga*. thk. Muhammed Hasan Âl Yâsîn. Beyrût: ‘Âlemü'l-kütüb, 1994.

Saydam, Mehmet. *Kelime Öğretimi Stratejileri Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitapları Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018.

Seyyid, Mahmud Ahmed. *Turuku Tedrîsi'l-Luğati'l-'Arabiyye (2)*. Dımaşk: Menşûrâtü Câmî'ati Dımaşk, Külliyyetü't-Terbiye, 2017.

Süyûtî, Celâluddin Abdurrahman b. Ebî Bekr. *el-Müzhir fî 'ulûmi'l-Luğa ve envâ'ihâ*. thk. Fuâd Ali Mansûr. Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-'ilmiyye, 1998.

Süyûtî, Celâlüddîn Abdurrahman b Ebî Bekr. *Bğğyetü'l-Vu'ât fî Tabâkti'l-Luğaviyyîn ve'n-Nuhât*. thk. Muhammed Ebü'l-Fazl İbrahim. Sayda: el-Mektebetü'l-'Asriyye, ts.

Şiyâdî, Nusayra. “Devru'l-legz fî ta'îlmiyyeti'n-nahvi'l-'Arabî ve teysîrih”. *Mecelletü'l-Âdâb ve'l-Luga* 9/1 (2021), 1713-2335.

Tural, Hüseyin. “İbn Fâris”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 19/479-481. İstanbul: TDV Yayınları, 1999.

Usta, İbrahim. “Arap Literatüründe “Luğaz “ Kültürü”. *Doğu Araştırmaları* 10 (01 Haziran 2012), 159-170. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/doguedebiyati/issue/53738/719659>

Vardar, Berke. *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları, 2007.

Yâsîn, Muhammed Hüseyin Âl. *Mebâdi' fî Turuki't-Tedrîsi'l-'Âmme*. Sayda: el-Mektebetü'l-'Asriyye, ts.

- Yeşilyurt, Etem. "Öğretmenin Pusulası: Genel Öğretim İlkeleri". *EKEV Akademi Dergisi* 83 (30 Eylül 2020), 263-288. <https://dergipark.org.tr/pub/sosekev/issue/71902/1156432>
- Yıldız, Duygu. *Kelime Öğretimi Stratejilerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarındaki Görünümü*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2025.
- Zebîdî, Muhammed b. Muhammed b. Abdurrezzâk. *Tâcu'l-'Arûs min Cevâhiri'l-Kâmûs*. thk. Heyet. 4 Cilt. b.y.: Dâru'l-Hidâye, ts.
- Zehebî, Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed b. Osman. *Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ*. thk. Şuayb el-Arnaût vd. Müessesetü'r-Risâle, 3. Basım, 1985.
- Zemahşerî, Ebü'l-Kasım Mahmud b. Ömer. *Esâsü'l-belâğ*. thk. Muhammed Bâsil 'Uyûnu's-sûd. 2 Cilt. Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1998.
- Zirikî, Hayrüddîn b. Mahmûd b. Muhammed b. Ali b Fâris. *el-A'lâm*. Dâru'l-'İlm li'l-Melâyîn, 15. Basım, 2002.
- Zubeydat, Kemâl. *İbn Fâris el-Luğavî min Hilâli Mu'cemihi Mekâyisi'l-Luğâ: Mustalahâtuhu ve Menhecuhu fi't-Te'sîl ve'l-Kıyâs ve'd-Delâle*. Hayfa: Hayfa Üniversitesi, Doktora Tezi, 2023.
- 'Avad, Fâize es-Seyyid vd. *Medâhilü Ta'lîmi'l-Luğati'l-'Arabiyye: Ru'yetün Tahlîliyye*. thk. Türkî b. Ali ez-Zehrânî. Riyad: Merkezü'l-Melik Abdullah b. Abdülazîz ed-Devlî li-Hidmeti'l-Luğati'l-'Arabiyye, 1. Basım, 2019.